

РЕШЕНИЕ
08.06.2017

Зеленодольск шәһәре

КАРАР
№ 195

Гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында муниципаль предприятиеләргә, учреждениеләргә (оешмаларга) исемнәр бирү, аларны үзгәртү тәртибе турында нигезләмәне раслау турында

2003 елның 6 октябрдәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Зеленодольск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, дәүләт, республика, муниципаль район һәм (яисә) ижтимагый мөнәсәбәтләр үсешенә зур өлеш керткән һәм уңай йогынты ясаган күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар турында истәлекне саклап калу максатларында, Зеленодольск муниципаль районы Советы **каrar кылды:**

1. Гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында муниципаль предприятиеләргә, учреждениеләргә (оешмаларга) исемнәр бирү, аларны үзгәртү тәртибе турында нигезләмәне расларга (кушымта итеп бирелә).

2. Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетына әлеге карар кабул ителгән көннән ике ай эчендә түбәндәгеләр тапшырыла:

- Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты каршында күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турындагы материалларны карау буенча комиссия составын төзәргә һәм расларга;

- Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турында материалларны карау буенча комиссия хакында нигезләмәне эшләргә һәм расларга;

- гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында муниципаль предприятиеләргә, учреждениеләргә (оешмаларга) исемнәр бирү турында гаризаларның (үтенечнамәләрнең) формаларын эшләргә һәм расларга.

3. Зеленодольск муниципаль районы жирле үзидарә органнарына гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында муниципаль предприятиеләргә, учреждениеләргә (оешмаларга) исемнәр бирү мәсьәләләрен хәл иткәндә, Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты каршында күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турында материалларны карау буенча комиссия белән үзара хезмәттәшлекне оештырырга.

4. Зеленодольск муниципаль районы составына керүче жирлекләрнең жирле үзидарә органнарына түбәндәгеләрне тәкъдим итәргә:

- муниципаль предприятиеләргә, учреждениеләргә (оешмаларга) исемнәр бирү тәртибе турындагы актларны бастырганда, гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәнголәштерү максатларында, әлеге карарның 1 пунктында расланган актта каралган нигезләмәләргә таянып эш итәргә;

- Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетында булдырылган күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәнголәштерү турындагы материалларны карау буенча комиссия белән муниципалитетара килешүләр нигезендә элементә оештырырга.

5. Юридик затларга, оештыру-хокукый рәвешләренә карамастан, предприятиеләргә, учреждениеләргә, оешмаларга күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгаларның исемнәрен бирү мәсьәләләрен хәл иткәндә, муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр (оешмалар) өчен, истәлекләрен мәнголәштерү күздә тотылган объектларны сайлау өлешендә, әлеге карарның 1 пункты белән расланган актлар критерийларына, шулай ук аларга күрсәтелгән исемнәренә бирү кагыйдәләренә таянырга тәкъдим итәргә.

6. Әлеге карарны Интернет челтәрендә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составындагы Зеленодольск муниципаль районының мәгълүмат сайтында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) урнаштырырга.

7. Әлеге карар, әлеге карарның 1 пункты белән расланган гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәнголәштерү максатларында муниципаль предприятиеләргә, учреждениеләргә (оешмаларга) исемнәр бирү тәртибе турындагы нигезләмәдән, шулай ук әлеге карарның 3, 4, 5 пунктларынан тыш, массакуләм мәгълүмат чараларында рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә.

8. Әлеге карарның 1 пункты белән расланган гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәнголәштерү максатларында муниципаль предприятиеләргә, учреждениеләргә (оешмаларга) исемнәр бирү тәртибе турындагы нигезләмә, шулай ук әлеге карарның 3, 4, 5 пунктлары массакуләм мәгълүмат чараларында рәсми басылып чыккан көннән соң 60 көн узгач үз көченә керә.

9. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Зеленодольск муниципаль районы Советының законлылык, хокук тәртибе, регламент һәм депутат этикасы буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

**Зеленодольск муниципаль районы Башлыгы,
Советы рәисе**

А. В. Тыгин

**Гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү
максатларында муниципаль предприятиеләргә, учреждениеләргә
(оешмаларга) исемнәр бирү, аларны үзгәртү тәртибе турында
НИГЕЗЛӘМӘ**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү максатларында муниципаль предприятиеләргә, учреждениеләргә (оешмаларга) исемнәр бирү, аларны үзгәртү тәртибе турында нигезләмә (алга таба - Нигезләмә, Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр бирү) Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы жирле үзидарә органнары (алга таба – муниципаль берәмлек) тарафыннан төзелгән муниципаль предприятиеләргә, учреждениеләргә (оешмаларга) күрсәтелгән затларның исемнәрен бирү юлы белән гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү кагыйдәләрен һәм тәртибен билгели.

1.2. Нигезләмә түбәндәге мәсьәләләренә жайга салмый:

гражданнар законнары таләпләре нигезендә муниципаль предприятиеләргә аларны төзегәндә исемнәр бирүне;

Ватанны саклаганда һәлак булганнарның истәлеген мәңгеләштерү максатларында муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр бирүне;

күренекле галимнәрнең хәтерен мәңгеләштерү максатларында муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр бирүне;

күренекле гражданнар, оешмалар, тарихи вакыйгалар исемнәрен бирү белән бәйле муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр (оешмалар) биналарында мемориаль (истәлекле) такталар урнаштыруны

1.3. Сәяси репрессия корбаннары дип танылган затларның хәтерен мәңгеләштерү максатларында муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исем бирү мәсьәләләрен жайга салганда «Сәяси репрессия корбаннарын реабилитацияләү турында» 1991 елның 18 октябрәндәге 1761-1 номерлы Россия Федерациясе Законы белән билгеләнгән нигезләмәләр исәпкә алына

1.4. Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр бирү дәүләт, республика, муниципаль район һәм (яисә) ижтимагый мөнәсәбәтләр үсешенә зур өләш керткән һәм уңай йогынты ясаган күренекле гражданнар, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар турында хәтерне саклап калу максатларында гамәлгә ашырыла.

1.5. Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр бирелә:

дәүләт һәм (яки) жәмгыять, Россия Федерациясе һәм (яки) Татарстан Республикасы үсешенә керткән өләше рәсми рәвештә танылган яисә

гомумтанылган дәүләт, сәяси һәм жәмәгать эшлеклеләре, башка гражданнар, оешмалар (тарихи вакыйгалар)

икътисад (шул исәптән сәнәгать, авыл хужалыгы, төзелеш, торак-коммуналь хужалык һәм башка өлкәләре), сәламәтлек саклау, мәдәният, спорт, сәнгать, мәгариф һәм белем бирү, социаль яклау, үсеп килүче буынны тәрбияләү, муниципаль берәмлектә хәйрия эшчәнлегә үсешенә зур өлеш керткән күренекле гражданнар;

үз эшчәнлекләре, казанышлары белән муниципаль берәмлек составындагы муниципаль берәмлеккә, жирлеккә (торак пунктка) башкача файда китергән яисә муниципаль берәмлек алдындагы башка казанышлары булган күренекле гражданнар;

хезмәтә белән, ижтимагый, һөнәри һәм башка эшчәнлегә муниципаль берәмлек чикләреннән тыш абруй һәм жәмәгатьчелек тарафыннан танылу яулаган муниципаль берәмлектә туып-үскән шәхесләр;

муниципаль берәмлек үсешенә сизелерлек йогынты ясаган күренекле тарихи вакыйгалар;

муниципаль берәмлек үсешенә зур өлеш керткән, аның абруен күтәрүче күренекле оешмалар.

1.6. Муниципаль предприятиегә яки учреждениегә исем бирү турында карар Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты карары (алга таба – карар, Башкарма комитет) яки Зеленодольск муниципаль районы жирле үзидарәсенә башка органының алар гамәлгә куйган муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләргә карата күрсәтмә акты белән кабул ителә.

Муниципаль предприятиегә яисә учреждениегә исем бирүдән баш тарту Башкарма комитет күрсәтмәсе (алга таба - боерык) белән рәсмиләштерелә.

1.7. Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исем бирү чараларын финанслау муниципаль предприятие яки учреждениегә исем бирү турында үтенечнамә юллаган инициатор акчасы хисабына башкарыла.

1.8. Муниципаль предприятиегә яисә учреждениегә исем бирү муниципаль берәмлектә мөһим вакыйга булып тора, шуңа бәйлә рәвештә жирле үзидарә органнары һәм жәмәгатьчелек катнашында тантаналы шартларда чаралар оештырыла, матбугатта (башка массакуләм мәгълүмат чаралары) яктыртыла.

1.9. Кабул ителгән карарлар Зеленодольск муниципаль районы Уставында каралган тәртиптә рәсми басылып чыгарылырга (халыкка житкереләргә) тиеш.

2. Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр бирү кагыйдәләре

2.1. Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр бирү хәзерге рус әдәби теле нормаларын үтәп башкарылырга тиеш (татар телендә исемнәр биргәндә - татар әдәби теле нормаларын үтәп).

2.2. Ике яки берничә муниципаль предприятиегә яки учреждениеләргә бер үк исем бирү рөхсәт ителми.

2.3. Муниципаль предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең исемнәрен үзгәртү ике яки аннан да күбрәк муниципаль предприятиеләргә яки учреждениеләргә элек бер үк шәхесләрнең, оешмаларның һәм тарихи вакыйгаларның исемнәре бирелгән очракта, бу хужалык яки башка эшчәнлекне

гамәлгә ашыруны кыенлаштырганда, шулай ук аерым муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә элек бирелгән (тарихи) исемнәрне кайтару максатыннан рөхсәт ителә.

2.4. Әлеге Нигезләмәнең 1.5 пунктында күрсәтелгән күренекле дәүләт һәм жәмәгать эшлеклеләренен, башка затларның исемнәре, күрсәтелгән затлар үлгәннән соң, муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә бирелә.

2.5. Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр бирү турында карар кабул иткәндә, Нигезләмәнең 1.5 пунктында күрсәтелгән затларның якин туганнары (алар булганда) муниципаль предприятиегә яки учреждениегә исем бирү юлы белән истәлекне мәңгеләштерү мөмкинлегенә турында фикерә исәпкә алына.

2.6. Вакыйганың яки исемнән мәңгеләштерү тәкъдим ителгән кешенен әһәмиятен объектив бәяләү максатыннан, предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр бирү:

Исемнән мәңгеләштерелә торган зат вафат булганнан соң 5 ел үткәч; исемнән лаек булган вакыйгадан соң 10 ел узгач.

Әлеге пунктның беренче һәм икенче абзацларындагы нигезләмәләр Советлар Союзы Геройлары, Россия Федерациясе Геройлары, Социалистик Хезмәт Геройлары, Россия Федерациясе хезмәт Геройлары, Слава ордены белән бүләкләнгән гражданның, «Ватан алдындагы казанышлар өчен» ордены белән бүләкләнгән гражданның, «Татарстан Республикасы алдындагы казанышлар өчен» ордены белән бүләкләнгән гражданның исемнәрен бирү очракларына һәм учреждениеләргә кагылмый.

2.7. Муниципаль предприятие яки учреждениегә исемнән бирү күздә тотылган гражданның туганнары күрсәтелгән исемнән бирү инициативасы белән чыга алмый.

3. Карарлар (боерыклар) кабул итү тәртибе

3.1. Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнән бирү инициаторлары булып дәүләт хакимияте органнары, муниципаль берәмлекнән жирле үзидарә органнары, предприятие, учреждение, оешмаларның хезмәт коллективлары һәм ижтимагый берләшмәләр, шулай ук 15 кешедән ким булмаган гражданның инициатив төркемнәре (алга таба - инициаторлар) чыга ала. Инициатив төркемдә катнашучылар санының кимендә яртысы муниципаль берәмлек халкы булырга тиеш, аның составына Нигезләмәнең 2.7 пунктында күрсәтелгән затлар керергә тиеш түгел.

3.2. Инициаторлар Башкарма комитетка түбәндәге документларны тапшыралар:

1) инициатор турында белешмәнә үз эченә алган, муниципаль предприятиегә яки учреждениегә әлеге исемнән бирүне нигезләгән һәм моның белән бәйлә чараларны финанслау чыганакалары турында тәкъдимнән бәян ителгән гариза

яки үтенечнамә (юридик затлар өчен - юридик зат исеме, юридик адрес һәм элементә телефоны; физик затлар өчен - гражданның фамилияләре, исемнәре, атасының исемнәре, яшәү урыны адреслары, паспорт белешмәләре, контакт телефоннары);

2) вакыйганың дөреслеген яисә исеме мәңгеләштерелә торган затның (оешманың) казанышларының дөреслеген раслаучы архив яки башка документларның күчермәләре;

3) муниципаль предприятие яисә исеме бирелә торган учреждение турында мәгълүмат булган документлар шул исәптән:

гамәлдәге исеме, урнашу урыны (адресы), юридик адресы;

житәкченең фамилиясе, исеме, атасының исеме, элементә өчен мәгълүматлары;

предприятиенең (учреждениенең) күренекле зат, оешма яисә тарихи вакыйга исемнә лаек булуын раслый торган белешмәләр;

4) исем бирү күздә тотылган муниципаль предприятие (учреждение, оешма) житәкчесенең инициатива белән килешмәү яисә ризалык бирүе турында язма рәвештә (ирекле формада) белдерелгән фикере;

5) исем бирү күздә тотылган муниципаль предприятиене (учреждениене, оешманы) гамәлгә куючының (милекченең) вәкаләтле вәкиленең, ана исем бирү инициативасы белән килешмәү яисә ризалык бирүен белдергән язма рәвештә (ирекле формада) фикере.

3.3. Башкарма комитет кәргән гаризаларны (үтенечләрне) һәм өстәмә материалларны теркәүне һәм исәпкә алуны гамәлгә ашыра һәм теркәлгәннән соң 5 эш көне эчендә әлеге документларны Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты каршындагы күренекле гражданны, оешмалар һәм тарихи вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү турындагы материалларны карау комиссиясенә (алга таба - Комиссия) жиберә.

3.4. Башкарма комитетка тулы булмаган документлар кәргәндә яки документлар Нигезләмәнең 3.2 пункттында билгеләнгән таләпләргә туры килмәгән очракта, күрсәтелгән документлар инициаторларга житешсезлекләрне бетерү тәкъдире белән кире кайтарыла. Инициатор күрсәтелгән житешсезлекләрне бетергәннән соң гариза (үтенечнамә) белән кабат мөрәжәгать итәргә хокуклы.

Документлар шулай ук Нигезләмәнең 3.10 пункттындагы икенче абзацында каралган нигезләрдә инициаторга кире кайтарыла.

3.5. Комиссия Башкарма комитет каршында төзелә.

3.5.1. Комиссиянең составы һәм Комиссия эшчәнлеген регламентлаучы нигезләмә Башкарма комитет тарафыннан раслана.

3.5.2. Комиссия составының кимендә өчтән бер өлешен вазыйфаи затлар, жириле үзидарә органнары хезмәткәрләре булмаган жәмәгәтчелек вәкилләре тәшкил итәргә тиеш.

3.5.3. Комиссия утырышлары эшендә инициаторлар (инициаторлар вәкилләре) катнашу мөмкинлеге тәмин ителергә тиеш.

3.5.4. Комиссиянең беренче утырышы Башкарма комитетта гариза (үтенечнамә) теркәлгәннән соң 10 эш көннәннән дә соңга калмыйча үткәрелә. Комиссиянең йомгаклау утырышы Башкарма комитетта гариза (үтенечнамә) теркәлгәннән соң 25 календарь көннәннән дә соңга калмыйча үткәрелә. Йомгаклау карары Комиссиянең беренче утырышы барышында кабул ителергә мөмкин. Кворумны тәмин итү йомгаклау карары кабул ителә торган утырышта таләп ителә.

3.5.5. Кирәк булган очракта, Комиссия Башкарма комитетның үз әгъзаларына яки бүлекчәләренә, Нигезләмәнең 1.5 пунктында күрсәтелгән затларның якин туганнарының фикерләрен исәпкә алу максатларында, Нигезләмәнең 2.5 пунктында каралган исем бирү юлы белән аларның истәлеген мәңгеләштерү мөмкинлеге турында Нигезләмәнең 3.5.1 пункты нигезендә акт белән расланган тәртиптә оештыру, тикшерү яки башка кирәкле чараларны үткәрү турында йөкләмә бирә.

3.5.6. Комиссия муниципаль предприятиегә яки учреждениюгә исем бирелү аеруча әһәмиятле булган очракта, Зеленодольск муниципаль районы Башлыгына, законда каралган формаларда, Зеленодольск муниципаль районы халкының жәмәгәтчелек фикерен өйрәнү буенча чаралар үткәрү турында тәкъдим кертә ала.

3.5.7. Кергән документларны карау нәтижәләре буенча Комиссия бәяләмәләренә рәсмиләштерә һәм, барлык материалларны да кушып, Башкарма комитетка Комиссиянең йомгаклау утырышы узган көннән соң 3 эш көннәннән дә соңга калмыйча тапшыра.

Карарлар (боерыклар) чыгарылганда, Комиссия бәяләмәләре исәпкә алынырга тиеш. Комиссия бәяләмәсендәгә нәтижәләр карарлар (күрсәтмәләр) чыгарганда мәжбүри булмый.

3.6. Муниципаль предприятиегә яисә учреждениегә исем бирү мөмкинлеге турында Комиссия карар кабул иткән очракта, Башкарма комитетка аңлатма язуы; Комиссия бәяләмәсе,, Комиссия утырышы беркетмәсеннән өзәтләп Нигезләмәнең 3.2 пунктында күрсәтелгән документлар кушымталары белән тапшырыла торган карар проекты әзерләнә.

3.7. Комиссия тарафыннан муниципаль предприятиегә яки учреждениегә исем бирү өчен нигезләрнең булмавы һәм шул ук вакытта инициатор тарафыннан каршылыklar булмау турында карар кабул ителгән очракта, Башкарма комитет житәкчесенә, Комиссия бәяләмәсен кушып, күрсәтмә проекты тапшырыла.

3.8. Инициаторлар Комиссиянең муниципаль предприятиегә яки учреждениегә исем бирү өчен нигезләрнең булмавы турындагы карары белән риза булмаган очракта, Башкарма комитет житәкчесенә Нигезләмәнең 3.6, 3.7 пунктларында күрсәтелгән документлар белән инициаторның каршы килүе язма рәвештә (ирекле формада) тапшырыла.

3.9. Карар (күрсәтмә) Башкарма комитетта гаризаны (үтенечнамәне) теркәгән көннән алып 30 календарь көннәннән дә артмаган срокта кабул ителә (имзалана).

Нигезлэмәнең 3.5.6 пунктында каралган чаралар үткәрү турында карар кабул ителгән очракта, күрсәтелгән срок 15 календарь көнгә озайтылырга мөмкин.

3.10. Карар кабул ителгән очракта Башкарма комитет 3 эш көне эчендә инициаторга кабул ителгән карар турында хәбәрнамә жиберә.

Шул ук сорау буенча кабат гариза (үтенечнамә) белән инициатор Башкарма комитетка 5 елдан да иртәрәк мөрәжәгать итәргә хокуклы түгел.

4. Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр бирү турында муниципаль хокукый актларны гамәлгә ашыру. Хокук куллану практикасында барлыкка килгән бәхәсләрне һәм каршылыкларны көйләү.

4.1. Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә исемнәр бирү чараларына чыгымнар, Нигезлэмәнең 1.7 пункты белән билгеләнгән таләпләрне исәпкә алып, законнар белән тыелмаган башка чыганақлардан, муниципаль берәмлек бюджеты, юридик затлар, оешмалар һәм башка чыганақлар хисабына гамәлгә ашырылырга мөмкин.

4.2. Нигезлэмәне үтәгәндә барлыкка килергә мөмкин бәхәсләр һәм каршылыклар сөйләшүләр юлы белән яисә законда билгеләнгән тәртиптә хәл ителә.